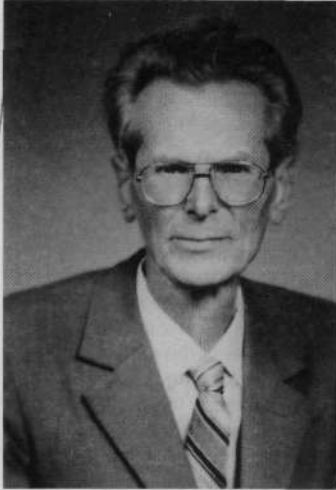

društvene
noviceProf. dr. Cene Malovrh
(1915–2000)

V letošnjem letu se je iztekla plemenita, bogata in napredna življenjska pot univerzitetnega profesorja dr. **Ceneta Malovrha**.

Rodil se je na Gorenjskem, v Predosljah pri Kranju, v vasi z najlepšimi pogledi na Storžičevo skupino, Grintovce in Kamniške planine. Že z dobrimi dvajsetimi leti je začel zahajati v gore, Storžič pa je bila njegova prva in vseskozi najbolj priljubljena gora.

Za Kranjčane je Cene najpomembnejša predvojna alpinistična osebnost, saj je bil ob plezalnih vzponih tudi dosleden pri zapisovanju in hkrati edini registrator kranjskega plezilstva. Že kot 20-letnika ga zasledimo 9. oktobra 1935. leta vpisanega na Veliki Koroški Babi, kamor so bili takrat pristopi plezalnega značaja. V leta 1959 izdani knjigi »Stene in grebeni« **Borisa Režka** je zapis o zahodni steni Kočne, ki jo je Cene Malovrh preplezal s **Cirilom Hudovernikom**. Leta 1937 sta se Cene in Ciril odločila za novo smer nekoliko južneje čez Oltarja, kjer sta zašla v peto težavnostno stopnjo. Cene je bil aktiven v akademski planinski sekciji, pa tudi član Kranjske podružnice SPD.

V šestdesetih letih se je v PV ob 60. obletnici kranjskega planinstva pojavilo dragoceno Cenetovo spisje »Preprosti vzponi«. Gre za registracijo kranjskega predvojnega alpinizma, ki mu Cene počita: »Kranjčani sami smo največkrat po opravljenem delu v gorah s prstom na ustih godli sami vase in razpredali bajke o čaru osebnih doživljanj v strmoglavi pustinja skalovja in zametenih grebenskih razih« – za zapise o plezalnih vzponih, prvenstvenih smereh in drugih alpinističnih dogodkih pa se v Kranju ni in ni našlo volje in časa. Zatorej vse priznanje in zahvala Cenetu, da vsaj del alpinistične zgodovine ni šel v pozabo.

Konec tridesetih let si je Cene zamislil šotoriščno bazo pod Savinjskim sedlom in Jezerskim sedlom, kar je bilo izhodišče za plezalne vzpone. Izmed preprostih vzponov sta bila tudi vzpona v Štajersko Rinko in preplezan raz severovzhodnega stebra Štajerske Rinke. Z enakim elanom se je Cene s soplezalcem podal v vzhodno steno Kržiža – Koroške Rinke, preplezal pa je tudi severno steno Kranjske Rinke.

Cene je imel poleg Cirila za soplezalca še odličnega kranjskega alpinista **Bena Anderwalda**, s katerim je preplezal Zajedo, ki loči Štruco od Dolgega hrbta. Preplezala sta tudi vzhodno ostenje Dolgega hrbta. V tem zanesenem osvajanju jezerskih severnih ostenj je premagal tudi zahodni steber Dolgega

hrbta, nekaj smeri pa je opravil solo, kot npr. v letu 1935 severozahodni raz Štruca. Uspelo mu je v drugem poizkusu s Cirilom Hudovernikom pozimi preplezati imeniten severozahodni greben Kočne, t. j. Velikega Vrha, in prečenje obeh Kočen. Vrh vsega je zanesljivo v zimskem času preplezana Slovenska smer v Steni. To je bil vsekakor finalni dosežek in vrhunec kranjskih alpinistov Ceneta s tovariši Anderwaldom, **Jordanom** in **Slaparjem**, ki so ga opravili od 11. do 13. februarja 1939, ko so preplezali Slovensko smer v Severni triglavski steni.

Cene nas je zapustil prav v izteku 60-letnega jubileja, ko je bila Severna triglavska stena praktično prvič preplezana pozimi. Hvaležni smo mu, da je podrobno in natančno orisal ta podvig, ki je bil res dogodek nad dogodki. Prav Cene je bil v tem dejanju vseskozi prvi v navezi. Tako kot ta jubilej je šel v Cenetovem slogu mimo tudi v planinski organizaciji.

Ob spominu na tako mogočno osebnost, kot je bil Cene Malovrh, pa moramo obuditi tudi spomin, da se je Cene z Benom Andenwaldom podal leta 1940 v Aschenbrennerjevo smer; spoznala sta takratni alpinistični maksimum in po štirih raztežajih sestopila; skromnost in pomanjkanje, ki sta bila Cenetova »sopotnika«, sta bila kriva, da sta imela na voljo le dva klina.

Cene narave ni samo užival, temveč se je vanjo in v njene zakonitosti resnično poglabljal. Bil je

Prof. dr. Cene Malovrh (največji na fotografiji) 13. februarja 1939 na Kredarici

pravi hribovec in alpinist z vsemi standardi. Na žalost pa ga niso pritegnili v »katedralo« slovenske planinske organizacije. Enako lahko poodčitamo tudi Kranju in sebi. Jesen življenja je preživel v »županstvu« Velike planine in še najbolj dolgo v nedrih Kravca od Ambroža do Križa in Jezera.

Za slovensko planinstvo je pomembna Cenetova znanstvena aktivnost od leta 1956 dalje, ko je doktoriral na prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani s tezo o metodi geomorfološke analize gorate pokrajine z vidika ekonomske, še posebej agrarne geografije. Znane so njegove študije metodologije in sistemov za geomorfološko analizo reliefa gorate pokrajine. Veliko časa je namenil izrazoslovju, tudi planinskemu, njegova specialnost pa je bila tudi preučevanje problematike regionalnega planiranja.

Prof. dr. Cene Malovrh je vsekakor bil in ostaja srčnež in častilec slovenskih gora, ostenj in narave. Njegovi opisi naravnih pojavov so bili vedno razumljivi in logično predstavljeni. On in njegovo ustvarjanje temeljev slovenskega alpinizma bosta ostala v večnem spoštljivem spominu.

Franc Ekar

In memoriam: Andrej Rajh

Med planinci PD Planika iz Maribora, še posebno med tistimi, ki smo se 12. julija letos vračali s čudovitega letovanja na otoku Obonjanu pri

Šibeniku, je strahovito odjeknila vest, da našega vodnika in prijatelja **Andreja Rajha** ni več med nami.

V trenutku, ko smo zvedeli za to strašno novico, so bili v pozabo potisnjeni vsi lepi spomini z morja. Svojih misli nikakor nismo mogli usmeriti drugam, nenehno so plavale k Andreju.

Andrej je bil vedno poln energije in življenjske radosti. To svojo energijo je prelival tudi na nas, in ko nismo zmogli več poti naprej, nas je bodril, naj vztrajamo, saj se splašča potruditi, da osvojiš vrh in s tem sam sebi dokazeš, da si tega sposoben. Nikoli mu ni bilo težko nositi tudi tujega nahrbtnika, če je njegov lastnik pod njim omagal. Vedno je bil pripravljen priskočiti na pomoč. Tako smo se te njegove energije in radosti počasi tudi mi nalezli in s prav takšno vnemo, kot jo je imel on, pričeli uživati v naravi.

Že kot majhnega dečka ga je oče, ki je prav tako planinski vodnik in ljubitelj narave, začel voditi v planine, ki jih je nato tudi on sam vzljubil. Ne bi mogla naštetih vseh vrhov, ki jih je Andrej obiskal tako v domovini kot tudi v tujini. S planin in z gora je črpal tisto moč in mir, ki ju lahko dá samo narava.

Kadar je le mogel, se je podal v gore, pa če je bil to skupinski izlet ali jih je šlo samo nekaj.

Ko si je ustvaril družino, tega ni mogel več v tolikšni meri početi, kajti imel je nove obveznosti, pa tudi služba v mariborskem gledališču je zahtevala vedno več odgovornosti, saj je bil tudi od njega odvisen potek predstave. Seveda pa si je še vedno našel čas za gore. Te svoje ljubezni ni mogel zapustiti.

Njegova življenjska pot se je prehitro končala. Bila je kratka, a zelo bogata.

Andrej je bil osebnost: dober po srcu, pošten in pravičen ter velik prijatelj narave. Gore so izgubile svojega velikega oboževalca, mi pa dobrega prijatelja in odličnega vodnika.

Prvi vrh, ki ga je Andrej dosegel že kot majhen deček, je bil Okrešelj. Njegov zadnji pohod v gore, ki je bil 1. julija letos, je bil prav tako na Okrešelj.

Zato smo se planinci PD Planika 30. julija odpravili na pohod na ta vrh, nato pa smo v Ljubenskih Rastkah sodelovali pri spominski sveti maši, ki jo je za Andreja daroval g. **Martin Pušenjak**, ki ga je osebno poznal, ga krstil in kasneje tudi poročil.

Ta pohod bomo vsako leto odslej namenili Andreju, saj spomin nanj nikdar ne bo utonil v pozabo. Njegovo mesto v našem društvu bo ostalo prazno, saj ga nihče ne bo mogel zapolniti in ga nadomestiti.

Marinka Sinič

Janez Hribernik osemdesetletnik

Janez Hribernik, v dvajsetem letu 20. stoletja rojen v loškem gorovju, v Lavtarskem vrhu nad Javornikom, je primer skromnosti, preprostosti in tudi zaprtosti vase. Njegov stik z gorami se je začel v kranjski Iskri z včlanjenjem v kranjsko PD 19. marca 1946. leta. Malo celo »velikih« planincev se težko spominja prvega vpisa v planinsko organizacijo. Janez se ga; prav ta skrbnost in pripadnost do gorá mu pomeni vse, tudi smisel življenja kot življenja z goro. Ko se je v petdesetih letih peljal z vlakom v Planico, je srečal iskraše ter člana kranjskega PD **Janeza Zajca** in **Vikija Kosca**, s katerima se je že kar na vlaku dogovoril, da bodo preplezali Hornovo smer v Jalovcu. To je bil njegov prvi alpinistični vzpon, hkrati pa tudi odločitev, da se zapiše med alpiniste AO Kranj. Bil je alpinist klasik, ki je ničkolikokrat sam preplezal smeri v Severni triglavski steni, v ostenju Grintovcev, Savinjskih gora, Julijskih Alp in Visokih Tur, spomine pa obuja tudi na Matterhorn, Vališke Alpe, Centralne Alpe, poseben spomin ga veže na odpravo v kosovsko-črnogorski del Komovi v šestdesetih letih.

Janez je zanimiva osebnost, ki je do alpinistov kričačev in superlativcev imel in ima svoje mnenje. Spoštuje delo in pripadnost celovitosti in popolnosti. V organih društva je bil vedno na voljo v NO in UO PD, pa tudi fizičnega dela se ni izogibal. Že v petdesetih letih je